

**Wyrok z dnia 25 października 1994 r.
II URN 32/94**

Z mocy art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwie państwowym "Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U. Nr 107, poz. 43), prawo do wcześniejszej emerytury kolejowej zależy od wymaganego okresu zatrudnienia, wynoszącego łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi, co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia na kolei, a także od rozwiązania stosunku pracy w związku ze zmianami organizacyjnymi lub zmniejszeniem zatrudnienia w PKP.

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędziowie SN: Antoni Filcek
(sprawozdawca), Adam Józefowicz,

Sąd Najwyższy, przy udziale Prokuratora Stefana Trautsołta, po rozpoznaniu w dniu 25 października 1994 r. sprawy z wniosku Tadeusza S. przeciwko [...] Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w W. o wcześniejszą emeryturę, na skutek rewizji nadzwyczajnej Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego [...] od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 15 grudnia 1993 r. [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e

Wnioskodawca domagał się przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury zagwarantowanej pracownikom P.P. "Polskie Koleje Państwowe" w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwie państwowym "Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U. Nr 107, poz. 463) po osiągnięciu okresów zatrudnienia co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia na kolei, łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia na kolei.

Kolejowy organ rentowy ([...] Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w W.) decyzją z dnia 16 października 1992 r. [...] odmówiła przyznania wnioskodawcy tej emerytury ze względu na nieosiągnięcie przez niego wymaganego powyższym przepisem 40-letniego okresu zatrudnienia.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 19 maja 1993 r., [...] oddalił odwołanie wnioskodawcy od powyższej decyzji, natomiast rewizja wnioskodawcy od orzeczenia Sądu Wojewódzkiego została oddalona przez Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 15 grudnia 1993 r., [...]. Sądy obu instancji nie znalazły podstaw do zastosowania w sprawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99 ze zm.) nakazującego każdy pełny rok stałego zatrudnienia na kolei - na parowozie spalinowym lub elektrycznym pojeździe trakcyjnym, w drużynach konduktorskich oraz na stanowiskach manewrowych

lub ustawiaczy - liczyć jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei uznając, że w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o waloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) przepis ten przestał obowiązywać i okresy zatrudnienia należy liczyć pojedynczo bez stosowania przelicznika (14 miesięcy za 1 rok).

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył rewizją nadzwyczajną Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zarzucając, że wyrok ten wydany został z rażącym naruszeniem przepisów ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99 ze zm.) poprzez nieuwzględnienie dyspozycji art. 6 ust. 2 nakazującej do niektórych okresów pracy na kolei stosować przelicznik 14 miesięcy za każdy pełny rok zatrudnienia. Rewizja nadzwyczajna zawiera wnioski o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 19 maja 1993 r. [...] i przyznanie wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie ustawy z dnia 19 października 1991 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwie PKP (Dz. U. Nr 107, poz. 463).

W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej skarżący podniósł, że Sądy obu instancji są w błędzie powołując się na ustawę z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.). Powyższa ustawa wprowadziła co prawda istotne zmiany także do ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin, ale dotyczą one jedynie:

- 1) katalogu okresów uwzględnianych w stażu kolejowym. [...];
- 2) kwalifikacji okresów, tj. wprowadzenia podziału ich na składkowe i nieskładkowe;
- 3) zasad obliczania wysokości świadczeń kolejowych.

Ustawa rewaloryzacyjna z dnia 17 października 1991 r. w żaden jednak sposób nie narusza zasad nabycia prawa do emerytury i renty określonych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin i nie uchyla art. 6 ust. 2 tej ustawy.

Ustalając zatem staż do nabycia prawa do emerytury kolejowej należy okresy zatrudnienia, o których mowa w art. 6 ust. 2 przeliczać licząc każdy pełny rok zatrudnienia na wymienionych stanowiskach jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei.

Skarżący wskazał, że stosując ten przelicznik, choćby tylko do okresu pracy wnioskodawcy na stanowisku konduktora od 21 kwietnia 1967 r. do 14 maja 1984 r. (15 pełnych lat), należy zwiększyć staż pracy wnioskodawcy o 30 miesięcy, co przy zaliczonym mu okresie zatrudnienia w rozmiarze 39 lat, 9 miesięcy i 21 dni powoduje, że posiada on okres zatrudnienia znacznie większy niż wymagane 40 lat, w tym ponad 15 lat zatrudnienia na kolei i nabywa prawo do dochodzonej wcześniejszej emerytury.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizji nadzwyczajnej nie można uwzględnić. Zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Wojewódzkiego z dnia 19 maja 1993 r. bowiem w ostatecznym wyniku odpowiadają prawu, a to z tego względu, że przytoczony przepis art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r., o zmianie ustawy o przedsiębiorstwie

państwowym "Polskie Koleje Państwowe" uzależnia prawo do wcześniejszej emerytury kolejowej nie tylko od przepisanej okresu zatrudnienia wynoszącego łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia na kolei lecz także od przesłanki, aby rozwiązanie stosunku pracy z pracownikiem zainteresowanym wcześniejszą emeryturą nastąpiło w związku ze zmianami organizacyjnymi lub zmniejszeniem zatrudnienia w PKP. Ta druga przesłanka została w niniejszej sprawie przeoczona zarówno przez kolejowy organ rentowy, jak też Sądy obu instancji oraz przez wnoszącego rewizję nadzwyczajną. Tymczasem jak prawidłowo ustalił Sąd Wojewódzki w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (k. 26) stosunek pracy z powodem na kolei został rozwiązany dnia 14 września 1992 r. z powodu niezdolności do pracy spowodowanej chorobą trwającą ponad rok. Ustalenie to znajduje potwierdzenie w odpisie pisma Naczelnika Stacji Rejonowej PKP w O. o rozwiązaniu z wnioskodawcą stosunku pracy, załączonym do akt niniejszej sprawy (k. 16) oraz do akt osobowych wnioskodawcy. Z tego względu wnioskodawcy nie przysługiwała wcześniejsza emerytura choćby osiągnął 40-letni okres zatrudnienia, co powoduje że rozważania nad przeliczeniem okresu zatrudnienia wnioskodawcy na kolei w oparciu o przepis art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin stały się bezprzedmiotowe.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 421 § 1 oraz art. 387 w zw. z art. 423 § 1 k.p.c. rewizję nadzwyczajną oddalił.

=====